

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 297/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na priekope 174/13, Žilina, ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 22 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 10 ods. 2 a 3, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd súhlasom riaditeľa národnej jednotky finančnej polície, národnej kriminálnej agentúry, Prezídia Policajného zboru na žiadosti o vykonanie finančného preverovania vo veci ČVS: PPZ-533/NKA-PZ-ST-2018 z 19. augusta 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti a skutkový stav

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 22 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 10 ods. 2 a 3, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) súhlasom riaditeľa národnej jednotky finančnej polície, národnej kriminálnej agentúry, Prezídia Policajného zboru (ďalej aj „národná jednotka finančnej polície“ alebo „riaditeľ národnej jednotky finančnej polície“) na žiadosti o vykonanie finančného preverovania vo veci ČVS: PPZ 533/NKA-PZ-ST-2018 z 19. augusta 2019 (ďalej aj „súhlas s vykonaním finančného preverovania“ alebo „pripojená listina“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na začiatku mesiaca marec sťažovateľke jej sestra odovzdala kópiu súhlasu riaditeľa národnej jednotky finančnej polície s vykonaním finančného preverovania, podľa ktorej mala byť jednou z takto preverovaných osôb aj sama sťažovateľka, ktorá v nej bola označená menom, rodným priezviskom a rodným číslom. Žiadosť o vykonanie finančného preverovania bola vydaná v trestnej veci obvineného ██████████ a spol. Sťažovateľka k svojej ústavnej sťažnosti pripojila listinu „*Žiadosť o vykonanie finančného preverovania-zaslanie*“. Z pripojenej listiny vyplýva, že národná protizločinecká jednotka, národná kriminálna agentúra, Prezídium Policajného zboru, expozitúra Stred požiadala národnú jednotku finančnej polície o preverenie pripojeného zoznamu osôb (medzi ktorými bola aj sťažovateľka, pozn.). Na konci pripojenej listiny je podpisová doložka, podľa ktorej nie je zrejmé, či riaditeľ národnej jednotky finančnej polície súhlas udelil alebo neudelil.

2.1 Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, že pripojená listina je pre absenciu špecifikácie skutkových a právnych okolností, na základe ktorých je potrebné vykonať jej finančné preverovanie, absolútne nepreskúmateľná. Z obsahu pripojenej listiny podľa sťažovateľky nevyplývajú nielen dôvody, pre ktoré má byť podrobená zásahu do jej súkromia, ale ani dôvody, prečo sa na nej nachádzajú jej osobné údaje (jej rodné priezvisko a rodné číslo), a napokon neobsahuje ani žiadne poučenie o možnosti využitia opravných prostriedkov v záujme ochrany ňou v ústavnej sťažnosti namietaných práv.

2.2 V argumentácii sťažovateľka zdôraznila, že nemá procesné postavenie strany v uvedenom trestnom konaní a ani žiadny iný vzťah k skutkovým okolnostiam, ktoré sú uvedené v pripojenej listine.

2.3 Bezdôvodné sprístupňovanie osobných údajov vo forme rodného čísla a rodného priezviska vo vyšetrovacom spise je podľa nej porušením jej práv podľa čl. 22 ods. 1 ústavy, čl. 10 ods. 2 a 3 listiny a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru.

2.4 Sťažovateľka ďalej zdôraznila, že jej majetkové pomery sú súčasťou jej súkromia, a preto zhromažďovanie informácií o jej majetku bez zákonného dôvodu podľa nej predstavuje porušenie jej práv podľa čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 10 ods. 2 a 3 listiny a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru. Sťažovateľka napokon uviedla, že ňou pripojená listina neobsahuje žiadne dôkazy o jej protiprávnom konaní.

2.5 Rozhodnutie orgánu verejnej moci, na podklade ktorého sa zasahuje do práva na súkromie, musí byť podľa sťažovateľky riadne odôvodnené, a preto spôsob, akým bol nariadený a realizovaný zásah do jej súkromia, považuje za porušenie jej základných práv priznaných čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 13 dohovoru.

3. Postup riaditeľa národnej jednotky finančnej polície v tejto veci považuje sťažovateľka v právnom štáte za neprijateľný, majúci za následok stratu jej dôvery v zákonnú a objektívnu činnosť orgánov verejnej moci. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukázala na to, že pripojená listina sa mala nachádzať vo vyšetrovacom spise, ku ktorému majú prístup aj iné osoby, ktoré nie sú viazané povinnosťou mlčanlivosti (napr. obvinený). Z týchto dôvodov s poukazom na okolnosti prípadu a skutočnosť, že do neoprávneného zásahu do sťažovateľkou označených práv už došlo, sa táto domáha aj priznania finančného zadosťučinenia vo výške 15 000 €.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky priznané čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 19 ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 10 ods. 2, ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 8

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 13 Dobovom o ochrane ľudských práv a základných slobôd súhlasom riaditeľa Národnej jednotky finančnej polície, Národnej kriminálnej agentúry, Prezídia Policajného zboru na žiadosti o vykonanie finančného preverovania z 19. 08. 2019 vo veci ČVS: PPZ-533/NKA-PZ-ST-2018 porušené boli.

2. Súhlasom riaditeľa Národnej jednotky finančnej polície, Národnej kriminálnej agentúry, Prezídia Policajného zboru na žiadosti o vykonanie finančného preverovania z 19. 08. 2019 vo veci ČVS: PPZ-533/NKA-PZ-ST-2018 sa zrušuje.

3. Odporca uvedením osobných údajov vo vyšetrovacom spise ČVS: PPZ-533/NKA-PZ-ST-2018 v rozsahu rodného čísla a rodného priezviska a ich založením do vyšetrovacieho spisu porušil základné práva [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] priznané čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 10 ods. 2, ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Odporca je povinný vylúčiť z vyšetrovacieho spisu ČVS: PPZ-533/NKA-PZ-ST-2018 a všetkých jeho kópií a zničiť osobné údaje [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v rozsahu rodného čísla a rodného priezviska, ktoré je uvedené na súhlase riaditeľa Národnej jednotky finančnej polície, Národnej kriminálnej agentúry, Prezídia Policajného zboru na žiadosti o vykonanie finančného preverovania z 19. 08. 2019 vo veci ČVS: PPZ - 533/NKA-PZ-ST-2018 v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti nálezu.

5. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie 15.000,- Eur (slovom pätnásť tisíc eur), ktoré je odporca povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu. Ak odporca priznané finančné zadostučinenie sťažovateľke nezaplatí v ustanovenej lehote zvyšuje sa finančné zadostučinenie priznané ústavným súdom o 5% za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

6. Odporca je povinný v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na účet právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Polkovej vedený v Slovenskej sporiteľni, a. s., IBAN SK750900000000076551538.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

8.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 19 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života (ods. 2). Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe (ods. 3).

9.1 Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.

9.2 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 10 listiny každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života (ods. 2). Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe (ods. 3).

10.1 Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

11. Podľa čl. 8 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie (ods. 1). Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných (ods. 2).

11.1 Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

III.

Ústavnoprávne východiská a posúdenie vecí ústavným súdom

12. Podstatou námietok sťažovateľky bolo jej tvrdenie, že národná jednotka finančnej polície porušila ňou označené práva tým, že

- vydala svojvoľné a nepreskúmateľné rozhodnutie – súhlas s vykonaním finančného preverovania, na základe ktorého podľa nej bezdôvodne zhromaždila údaje o jej majetkových pomeroch, ako aj

- neoprávnene sprístupnila jej rodné číslo a rodné priezvisko vo vyšetrovacom spise, v trestnom konaní v rámci ktorého nemá procesné postavenie strany a ani žiadny iný vzťah k skutkovým okolnostiam.

13. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo

rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

15. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky (týkajúcej sa údajného nezákonného preverovania jej majetku, na základe ktorého malo dôjsť k bezdôvodnému zhromažďovaniu informácií o majetkových pomeroch) ústavný súd konštatuje, že z pripojenej listiny nie je možné vyvodit', či k majetkovému preverovaniu sťažovateľky naozaj došlo alebo nie. K námietke údajného nezákonného preverovania majetku sťažovateľky ústavný súd považuje za potrebné poukázať na § 39 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 171/1993 Z. z.“) upravujúci prostriedky operatívno-pátracej činnosti slúžiacej popri inom aj účelu predchádzania, zamedzovania a zisťovania páchatel'ov trestnej činnosti (§38a zákona č. 171/1993 Z. z.), zo znenia ktorého je zrejmé, že preverovanie majetku patrí medzi legálne a legitímne prostriedky vybraných služieb policajného zboru, ktoré je príslušná služba oprávnená použiť aj pri odhaľovaní úmyselných trestných činov a ich páchatel'ov (§ 39 ods. 2 zákona č. 171/1993 Z. z.). Prípadný zásah v podobe získavania a zhromažďovania príslušných údajov o dotknutej osobe je logicky spravidla vykonávaný utajene, bez vedomosti dotknutej osoby, a jej okolia, a predstavuje prostriedok nepochybne spôsobilý zasiahnuť do garantovaných práv dotknutých osôb.

15.1 V prípade sťažovateľky však je podľa ústavného súdu potrebné zdôrazniť, že pripojená listina neobsahuje žiadne informácie o majetkových pomeroch sťažovateľky a z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sama sťažovateľka si nie je vedomá toho, či preverenie jej majetkových pomerov zo strany národnej jednotky finančnej polície bolo uskutočnené.

15.2 Sťažovateľka ďalej namietala, že pripojená listina (v prípade, ak je autentická, pozn.) je nepreskúmateľné a svojvoľné rozhodnutie riaditeľa národnej jednotky finančnej polície porušujúce ňou označené práva, v ktorom podľa nej absentujú základné náležitosti rozhodnutia (riadne odôvodnenie obsahujúce dôvody zásahu proti nej, poučenie o opravnom prostriedku). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že z obsahu sťažovateľkou predloženej pripojenej listiny je zjavné, že riaditeľ národnej jednotky finančnej polície v uvedenej veci mal odsúhlasovať realizáciu operatívno-pátracej činnosti policajných

služieb pri zisťovaní páchatel'ov trestnej činnosti, v ktorej si jednotlivé zložky policajných služieb interne poskytujú súčinnosť. Z uvedeného potom vyplýva, že pripojená listina (v prípade, ak je autentická, pozn.) nemôže byť považovaná za rozhodnutie orgánu verejnej správy adresované sťažovateľke, a preto nemusí obsahovať náležitosti rozhodnutia, ktorým sú dotknutým osobám priznávané práva, resp. ukladané povinnosti orgánmi verejnej správy v rámci im zákonom zverených právomoci. Uvedenú námietku sťažovateľky je preto podľa názoru ústavného súdu možné taktiež považovať za právne irelevantnú vo vzťahu k ňou v ústavnej sťažnosti označeným právam.

15.3 Napokon ústavný súd považuje za potrebné poukázať i na to, že nedisponuje právomocou, na základe ktorej by bol sám oprávnený prešetrovať jednotlivé pochybenia pri nakladaní s osobnými údajmi, resp. neoprávnené zhromažďovanie osobných údajov. Predmetom prieskumu pred ústavným súdom s poukazom na sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti označené práva môže byť preto len právoplatné rozhodnutie príslušných štátnych orgánov, ktorým bola zákonom takáto právomoc na prešetrovanie neoprávneného nakladania s osobnými údajmi zverená.

16. Sťažovateľka ďalej namietala bezdôvodné sprístupnenie jej osobných údajov vo forme rodného čísla a rodného priezviska vo vyšetrovacom spise, do ktorého majú prístup aj osoby neviazané povinnosťou mlčanlivosti. V ústavnej sťažnosti uviedla, že sa o namietaných skutočnostiach dozvedela od svojej sestry začiatkom mesiaca marec 2020, ktorá ale vo svojej ústavnej sťažnosti súvisiacej s touto vecou vedenou pred ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 166/2020 neuviedla presne, od koho sa o namietaných skutočnostiach dozvedela. Sťažovateľka rovnako ako jej sestra taktiež neuviedla, či v danej veci na účel ochrany svojich práv využila iné účinné prostriedky nápravy, keďže dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní je v zmysle § 230 Trestného poriadku zverený príslušnému prokurátorovi. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva iba skutočnosť, že po tom, čo sa do jej dispozičnej sféry dostala pripojená listina, ihneď sa obrátila na ústavný súd.

16.1 Sťažovateľkou k ústavnej sťažnosti priložená pripojená listina je iba neautorizovaná fotokópia komunikácie v rámci národnej kriminálnej agentúry, Prezídia Policajného zboru bez akéhokoľvek kontextu, v akom mala byť táto listina vyhotovená,

resp. jediným kontextom sú prezumpcie samotnej sťažovateľky. Ďalej ústavný súd podotýka (v prípade, ak by bola pripojená listina autentická, pozn.), že z obsahu pripojenej listiny je zrejmé, že bola vyhotovená s cieľom plnenia úloh na účely trestného konania, ktorý predstavuje legitímny zákonný dôvod poskytnutý v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov Policajnému zboru na spracovanie osobných údajov. Ústavný súd nad rámec uvedeného považuje za potrebné taktiež poznamenať, že aj v prípade, ak by k neoprávnenému nakladaniu s osobnými údajmi sťažovateľky v tomto prípade naozaj došlo, išlo by len o jednotlivý izolovaný exces, ktorý nie je možné považovať za otázku ústavnoprávneho významu vo vzťahu k základnému právu na súkromie.

16.2 Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi samotnou pripojenou listinou a sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti označenými právami nezistil existenciu príčinnej súvislosti, ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv.

16.3 Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na dôvody uvedené v bode 15 a 16 ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol, a preto sa už ani ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľkou v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu